

ΣΠΥΡΟΥ ΦΙΛ. ΣΑΜΑΡΑ

ΦΛΟΡΑ ΜΙΡΑΜΠΙΛΙΣ

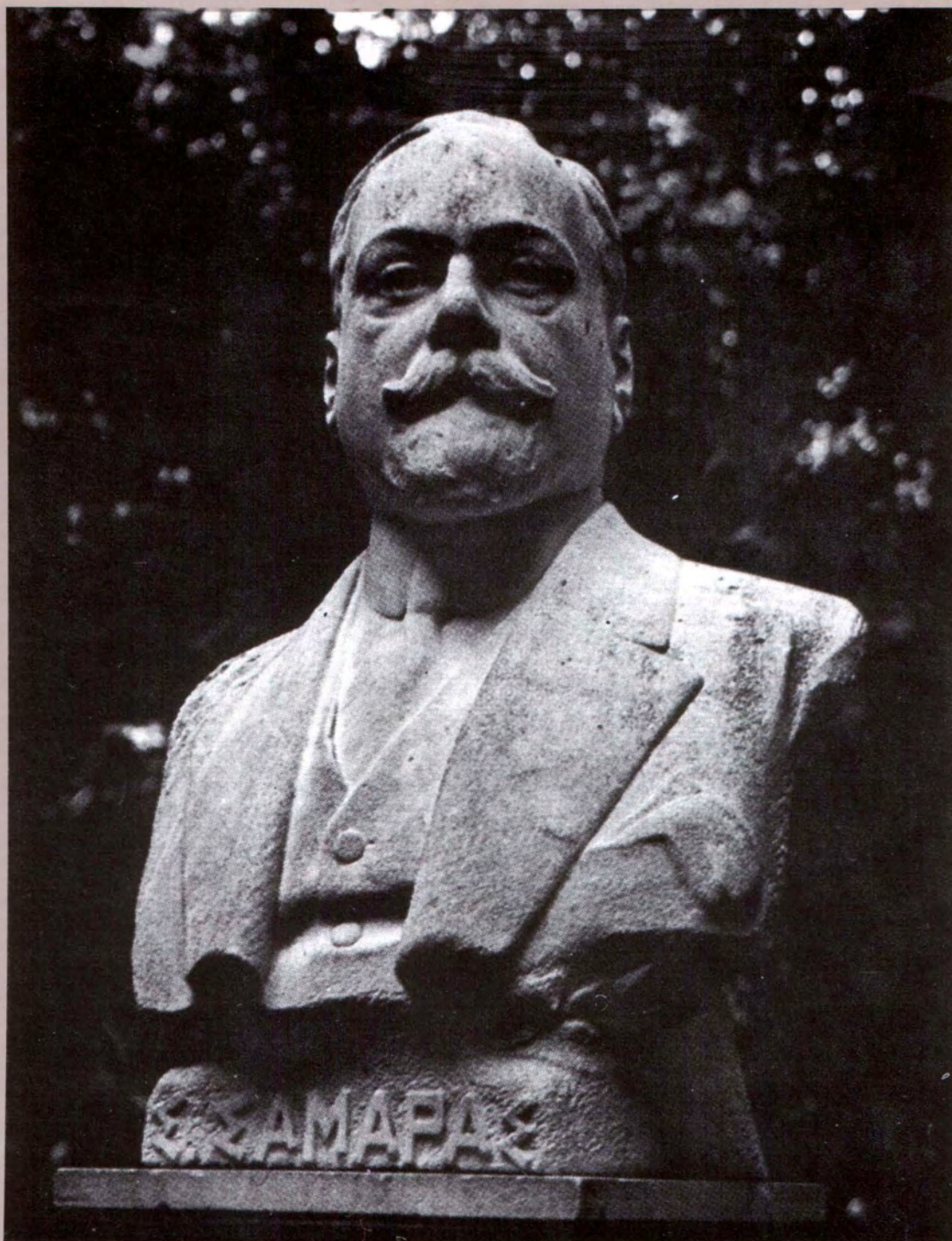
ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

1978-79

Alfred Camera

ΣΠΥΡΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ (Προτομή του Μ. Τόμπρου στον Έθνικό Κήπο).

ΣΠΥΡΟΣ ΦΙΛ. ΣΑΜΑΡΑΣ

«Γνησίως ιταλίζουσα» μουσική

«Πασχάλης: "Αχ! μωρέ Μανώλη Βάγνερ
στάσου, στάσου, στάσου, στάσου,
θά σοῦ σπάσω τὰ πλευρά σου
καί θά πείς κι εὐχαριστῶ

Πρωτομάστορας: "Αἴντε μπρέ Σαμάρη Σπύρο
Σπύρο, Σπύρο, Σπύρο, Σπύρο,
θά σέ γδάρω, θά σέ δείρω
κι ὕστερα θέ νά χτιστῶ.»

Μέ τούς στίχους αὐτούς καί μιά μπαγκέτα, ἀντί γιά ξίφος, στό χέρι σατίριζαν στήν Ἀθηναϊκή ἐπιθεώρηση «Ξιφίρ Φαλέρ» τό 1916 τίς ἰδεολογικές ἀντιθέσεις καί διαφορές ἀνάμεσα στούς δυό διασημότερους συνθέτες τῆς ἐποχῆς, τόν Μανώλη Καλομοίρη (Πρωτομάστορας) καί τόν Σπύρο Σαμάρα (Πασχάλης: ἥρωας ὁπερέτας του), ἀντιθέσεις πού χαρακτηριστικά καί σαφέστερα συνοψίζουν τὰ παρακάτω ἀποσπάσματα συνεντεύξεων τους: «Αἱ διάφοροι ἐπιθεωρήσεις», λέει ὁ Μ. Καλομοίρης στήν ἐφημερίδα «Ἀθῆναι» τῆς 24ης Ἰουλίου 1911, «διαφθεύουν τό ἐθνικόν μουσικόν αἶσθημα τοῦ λαοῦ μας (...) Ἐφόσον οἱ μουσουργοί τῶν ἐπιθεωρήσεων ἀντί νά τρυγοῦν τās διαφόρους ὁπερέττας κτλ. δέν ἀποφασίζουν νά τρυγήσουν καί ὀλίγον τό κεφάλι των, ὥστε νά βγάλουν κάτι τι σύμφωνον μέ τόν χαρακτήρα τῆς ἑλληνικῆς ἐθνικῆς μουσικῆς, φοβοῦμαι πῶς εἰς τās πόλεις τοῦλάχιστον, τό δημοτικόν τραγούδι καί τό αἶσθημα τοῦ ἑλληνικοῦ μουσικοῦ χρώματος, θά ἐξαλειφθεῖ σχεδόν τελείως, ἀντικαθιστῶμενον ἀπό τās διαφόρους βιενναίας καί ἰταλικὰς ἀηδίας.»

«Ὁ κ. Σαμάρας», διαβάζουμε στήν ἴδια ἐφημερίδα (1.8.1915), «ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐπιθεώρησις ὠφέλησε μᾶλλον καί ἀπό ἀπόψεως μουσικῆς. Καί διηγεῖται ὅτι πρό τριακονταετίας ὅταν (...) κατῆλθεν ἐξ Εὐρώπης εἰς Ἀθήνας καί μετέβη μίαν Κυριακὴν εἰς τό Φάληρον, δέν ἤκουσεν ἀπό τὰ χεῖλη τοῦ εὐθυμοῦντος λαοῦ ἢ ἀμανέδες. Σήμερον τό μουσικόν αἶσθημα τοῦ λαοῦ ἀντεκατέστησεν ἡ κομπή μουσική τῶν ἀσμάτων τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦνται εἰς τήν ἐπιθεώρησιν. Εἶναι καί αὐτό μία πρόοδος...»

Ἐνας πολέμιος λοιπόν τῆς ἐθνικῆς μουσικῆς (γιατί προφανῶς ἀμανέδες ὀνομάζει τή δημοτική μουσική, ὅπως καί σήμερα ὀρισμένοι Ἀθηναῖοι) ἦταν ὁ Σαμάρας, ἓνας κοσμοπολίτης συνθέτης, πού εἶχε κερδίσει τή διεθνή φήμη καί τή ντόπια δημοσιότητα καί ὑπερηφάνεια, γράφοντας μουσική «μελωδική καί καθαρά διαυγή, γνησίως ἰταλίζουσα» (ἐφημερίδα «Ἀστὺ», 26.9.1894) σέ μιά ἐποχή ὅπου ἡ ἀστική τάξη στήν Ἑλλάδα εἶχε κυριολεκτικά πληγεῖ ἀπό τή γοητεία τῆς δυτικῆς ἁρμονίας, τῆς βιεννέζικης ὁπερέττας καί τῆς τετράφωνης... βυζαντινῆς μουσικῆς!

Ἡ ζωὴ καί τό ἔργο του

Ὁ Σπύρος Φιλίσκος Σαμάρας γεννήθηκε στίς 17 Νοεμβρίου τοῦ 1865 στήν Κέρκυρα ἀπό πατέρα Ἕλληνα καί μητέρα Ἀγγλῖδα (τό γένος Courtenay). Οἱ γονεῖς του ἀντιλήφθηκαν ἀπό νωρίς τό ταλέντο του καί τόν βοήθησαν πολύ στίς σπουδές του. Πῆρε τὰ πρῶτα μαθήματα μουσικῆς στό νησί του μέ τό Σπυρίδωνα Ξύνδα. Ἦταν ἀκόμη παιδί ὅταν ἔχασε τόν πατέρα του καί τό 1877 ἦρθε στήν Ἀθήνα ὅπου σπούδασε πιάνο καί θεωρητικά στό Ὁδεῖο Ἀθηνῶν μέ τόν Ἰταλὸ Enrico Stagariano, μαθητὴ

ΟΔ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

του Mercadante.

Στην περίοδο αυτή της μαθητείας συνέθεσε διάφορα μικρά έργα για πιάνο ή φωνητικά σύνολα, μία Συμφωνική Εισαγωγή «'Απόκρεω 1880» και μία σονάτα για βιολί και πιάνο. Επίσης, μαζί με τόν δάσκαλό του, έγραψε την πρώτη του όπερα, «'Ολός».

Τό 1882 ό Σαμάρας πήγε για ανώτερες σπουδές στο Παρίσι. Έκει, έτυχε της προστασίας του μαρκήσιου de Saint - Hilaire και έγινε δεκτός στο «Κονσερβατουάρ» στην τάξη του Λεό Ντελίμπ. Άν και σπουδαστής, ό Σαμάρας γνώρισε άμέσως την έπιτυχία, παρουσιάζοντας τά έργα του σέ κύκλους διανοούμενων όπου τόν εισήγαγε ό μαρκήσιος. Σάν σημαντική έπιτυχία του στο Παρίσι, αναφέρεται ή συναυλία πού έδωσε τό 1885 στο Grand Concert de Trocadero της «Γκιταράτας» του για όρχήστρα, 10 κιθάρες και 10 μαντολίνα, πού απέσπασε τό θερμό θαυμασμό του Γκουνώ.

Τήν μεγαλύτερη πάντως έπιτυχία γνώρισε ό Σαμάρας στόν τομέα της όπερας και στην πηγή της, την Ιταλία. Στίς 16 Μαΐου του 1886 ανεβάστηκε στο Teatro Carcano του Μιλάνου ή «Φλόρα Μιράμπιλις». Ό Σαμάρας θεωρήθηκε τότε ένας από τούς μεγαλύτερους συνθέτες της έποχής και ένας πρόδρομος του «βερισμού». Ό Τύπος του Μιλάνου περιέγραψε μέ ένθουσιασμό τό έργο: «νέοι άγνωστοι ήχοι» και την παράσταση: «τό έξαλλο από ένθουσιασμό άκροατήριο κάλεσε έντεκα φορές τόν περιώνυμο από τότε συνθέτη».

Ό θρίαμβος της «Φλόρα Μιράμπιλις, του άνοιξε τό δρόμο για τά σημαντικότερα Ιταλικά μουσικά κέντρα. Τό 1888 παίχτηκε στή Ρώμη ή «Μετζέ» (γραμμένη τό 1883 στο Παρίσι) και στή Σκάλα του Μιλάνου, ή «Σοονέλα», ή πρώτη άποτυχία της σταδιοδρομίας του (τό έργο σφυρίχτηκε). Τό 1894 ανεβάστηκε στή Νάπολη ή «Μάρτυς» -πού από πολλούς θεωρείται τό καλύτερό του έργο- μέ πρωτοφανή έπιτυχία. Μέ μέτρια έπιτυχία παίχτηκε τό 1895 στο Μιλάνο ή όπερα «Furia domata». Τό 1903 στο Teatro Lirico αυτής της πόλης και μέ συμμετοχή δύο Έλλήνων τενόρων, του Ιωάννου Αποστόλου και του Γεωργίου Χατζηλουκά, παρουσιάστηκε ή κωμική όπερα του Σαμάρα «Ιστορία Έρωτος». Τέλος, τό 1905 παίχτηκε στή Γένοβα ή κωμική όπερα «Mademoiselle de Belle Isle» και τό 1908 ανεβάστηκε στο θέατρο «Βέρντι» της Φλωρεντίας ή τελευταία όπερα του Σαμάρα, ή «Ρέα». Οί δύο αυτές τελευταίες όπερές του αγαπήθηκαν πολύ και έξω από την Ιταλία (για μία όλόκληρη περίοδο παιζόταν ή «Mademoiselle de

Γ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΝΤ. ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ

Belle Isle» στή Κωμική Όπερα του Βερολίνου).

Γιά τίς έπιτυχίες του Σαμάρα πληροφορούσε ό έλληνικός Τύπος τούς αναγνώστες μέ υπερέφανα πρωτοσέλιδα άρθρα. Καί οί Έλληνες είχαν έπανηλλημένα την εύκαιρία νά έκδηλώσουν τό θαυμασμό τους σ' αυτόν πρίν τό 1911, όπότεν ό Σαμάρας έγκαταστάθηκε όριστικά στην Άθήνα.... για νά σταματήσει όριστικά την έπιτυχή διεθνή σταδιοδρομία του. Στίς 26 Ιανουαρίου 1889 ό Σαμάρας έπισκέφθηκε για πρώτη φορά από τό 1877 την Κέρκυρα για νά διευθύνει παράσταση της «Φλόρα Μιράμπιλις». Οί συμπατριώτες του του έκαναν ύποδοχή επίσημου επισκέπτη, καλωσορίζοντάς τον μέ πανώ, ζητωκραυγές και επίσημες γιορτές, «του Δημοτικού Συμβουλίου ψηφίσαντος πρós τόν σκοπόν αυτόν 11 χιλ. δρχ.» Στίς 16 Όκτωβρίου του ίδιου χρόνου διηύθυνε στο Δημοτικό Θέατρο Άθηνών 16 παραστάσεις της «Φλόρα Μιράμπιλις», εκ των οποίων ή πρώτη δόθηκε «παρουσία είκοσιν έστεμμένων της Εύρώπης». Στην Άθήνα ήρθε επίσης ό Σαμάρας τό 1896 για νά παραστεί στίς τελετές των πρώτων Όλυμπιακών Άγώνων, τόν ύμνο των οποίων σέ στίχους Κωστή Παλαμά, είχε ό ίδιος μελοποιήσει. Στην έκτέλεση του ύμνου στο στάδιο συμμετείχαν 2 όρχήστρες, 3 στρατιωτικές μπάντες και 4 χορωδίες συνολικά, 200 περίπου όργανα και 200 χορωδοί. Για τούς Όλυμπιακούς Άγώνες του 1906 έξάλλου ό Σαμάρας προσκλήθηκε πάλι στην Άθήνα και διηύθυνε στο Δημοτικό Θέατρο παράσταση της όπεράς του «Mademoiselle de Belle Isle» από τόν Ιταλικό θίασο Καστελάνο. Τέλος, στίς 24 Μαΐου του 1911 ό Σαμάρας ήρθε νά διευθύνει παράσταση της «Ρέας» από άλλον Ιταλικό θίασο και έγκαταστάθηκε από τότε όριστικά στην Άθήνα. Από τότε, επίσης, ό Σαμάρας έγκατέλειψε την όπερα και στράφηκε στην όπερέττα («Πόλεμος έν Πολέμω», 1914. «Πριγκίπισσα της Σαώωνος», 1915. «Κρητικοπούλα», 1916. Παίχθηκαν στο Δημοτικό Θέατρο Άθηνών από τό θίασο Κονταράτου-Έλας Ένγκελ.) Έκτός από τίς όπερέττες, ό Σαμάρας έγραψε στην περίοδο αυτή τά «Επινίκια» για μεγάλη όρχήστρα και μικτή χορωδία, σέ ποίηση Δροσίνη, έργο έμπνευσμένο από τούς Βαλκανικούς Πολέμους, πολλά τραγούδια και, ήμιτελώς, την όπερα «Τίγρις».

Παρακμή;

Τρείς φαίνεται νά είναι οί λόγοι της στροφής αυτής του Σαμάρα στην όπερέττα, της «παρακμής» του, όπως την χαρακτηρίζουν οί Ιστορικοί: Είναι σίγουρο πώς οί κύκλοι του

ΝΤ. ΤΣΑΤΣΟΥ-ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ

Φ. ΠΑΛΑΜΙΔΗ

Μ. ΦΙΛΙΠΠΑΚΗΣ

Λ. ΣΠΙΝΟΥΛΑΣ

έλαφρου μουσικού θεάτρου τόν υποδέχτηκαν με πολύ μεγαλύτερη γενναιοδωρία απ' ό,τι οι κύκλοι της «σοβαρής» μουσικής και πώς κολακεύτηκε αφάνταστα βλέποντας κατ' επανάληψη στις επιθεωρήσεις να σατιρίζεται με καμάρι δίπλα στον Βενιζέλο, τό Γούναρη κλπ. Είναι επίσης γεγονός πως εκτιμούσε πολύ περισσότερο τις μουσικές ικανότητες των πρώτων: «'Αλλ' εκείνο πού λείπει,» έλεγε ό Σαμάρας σέ συνέντευξή του στην έφημερίδα «'Αθήναι» τής 28ης 'Ιουλ. 1911, «είναι ή όρχήστρα. Προτιμώ εκείνα τά δύο βιολιά και τό πιάνο τών Παναθηναίων, τουλάχιστον αυτά παίζουν σωστά.» (Τά Παναθήναια» του 1911 ήταν ή πρώτη από τις πολλές επιθεωρήσεις όπου παριστάνεται ό Σαμάρας). Είναι πολύ πιθανό, τέλος, ό Σαμάρας νά πίστεψε πως ή όπερέττα είναι τό «δόλωμα» πού θά όδηγήσει τόν 'Έλληνα στην καλή 'δυτική μουσική, ένα στάδιο τής παιδείας του (κάτι αντίστοιχο μέ αυτό πού και σήμερα πρεσβεύουν πολλοί από τούς συνθέτες λαϊκής μουσικής). Στην ίδια συνέντευξη πού αναφέρουμε πιό πάνω, στην έρώτηση του δημοσιογράφου: «Αί επιθεωρήσεις βλάπτουν τό μουσικόν αίσθημα του λαού;», ό Σαμάρας απαντά: «'Όχι. Θά επεθύμουν βέβαια νά έβλεπα τόν κόσμο νά δεικνύει τήν αὐτήν προθυμίαν πρὸς τά σοβαρά έργα. 'Αλλ' επί τέλους, έλπίζω και μάλιστα είμαι βέβαιος, ότι όταν επιτύχωμεν ν' αναπτύξωμεν μουσικῶς τό κοινόν, θά δείξει τοῦτο τήν αὐτήν προθυμίαν και πρὸς τά σοβαρά έργα». 'Ο Σαμάρας πέθανε στην 'Αθήνα στις 25 Μαρτίου του 1917. Τιμήθηκε μέ τό «μετάλλιο γραμμάτων και τεχνών». Τό 1918 έγιναν αποκαλυπτήρια τής προτομής του στή μικρή πλατεία μπρός από τό Δημοτικό Θέατρο.

Νέα ένορχήστρωση

'Ο έκδοτικός οίκος Sonzogno, μέ τόν όποϊον εργάστηκε ό Σαμάρας από τό 1886 μέχρι τό τέλος τής ζωής του θεωρεί τό έργο του κατεστραμμένο. Τό μόνο υλικό τής «Φλόρα Μιραμπιλις», πού παρόλες τις προσπάθειές της, μπόρεσε νά βρεϊ ή Λυρική Σκηνή, είναι τό σπαρτίτο γιά τις φωνές και πιάνο, τίποτα όμως πού νά δίνει νύξεις έστω, γιά τήν όρχηστρική γραφή του έργου. 'Ετσι, ή παράσταση τής «Φλόρα Μιράμπιλις» άνεβαίνει μέ πρωτότυπη ένορχήστρωση του μαέστρου 'Οδυσσέα Δημητριάδη.

Καίτη Ρωμανού

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Γεννήθηκε στή Νέα 'Ιωνία τό 1938. Σπούδασε στή Σχολή του 'Εθνικού Θεάτρου. Τό 1966 δημιούργησε τό Θέατρο Νέας 'Ιωνίας, τό πρώτο λαϊκό περιφερειακό θέατρο στην 'Ελλάδα. Τό 1970 άνέβασε τήν «όπερα του ζητιάνου» του Γκαίυ σέ διασκευή και σκηνοθεσία δική του. Τήν ίδια χρονιά παρουσίασε μιá σύνθεση μέ τόν τίτλο «Αὐτοψία» πού παίχτηκε μόνο γιά 6 παραστάσεις γιατί άπαγορεύτηκε από τή δικτατορία. Τό 1971 μαζί μέ άλλους συνεργάτες, δημιούργησε τό 'Ανοιχτό Θέατρο και παράλληλα έξέδωσε τό όμώνυμο περιοδικό. Συνεργάστηκε μέ πολλούς θιάσους και μέ τό Κρατικό Θέατρο Βορείου 'Ελλάδος επί διευθύνσεως Μίνου Βολανάκη. Μέ τήν 'Εθνική Λυρική Σκηνή συνεργάζεται γιά πρώτη φορά.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ

Γεννήθηκε στην 'Αθήνα. Έκανε σπουδές στην 'Αθήνα και στό Λονδίνο, έχει παρουσιάσει έργα του σέ 3 άτομικές εκθέσεις στό Μιλάνο και σέ 2 στην 'Αθήνα και έχει σκηνογραφήσει στά κρατικά και έλεούερα θέατρα τής 'Ελλάδος. Στην Ε.Λ.Σ. σκηνοθέτησε τό 1976 τήν όπερα του Πέρσελ «ΔΙΔΩ ΚΑΙ ΑΙΝΕΙΑΣ».

ΣΠΥΡΟΥ ΦΙΛΙΣΚΟΥ ΣΑΜΑΡΑ (1861-1917)

ΦΛΟΡΑ ΜΙΡΑΜΠΙΛΙΣ

(Μαγική άνθιση)

Παραμύθι σέ τρεῖς πράξεις

Κείμενο τοῦ Φερδινάνδου Φοντάνα

Παγκόσμια «πρώτη» σέ ἐνορχήστρωση

ΟΔΥΣΣΕΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

Μουσική Διεύθυνση

Σκηνοθεσία

Σκηνικά-κοστούμια

Χορογραφίες

Διεύθυνση Χορωδίας

ΔΙΑΝΟΜΗ

Πρίγκηπας Κριστιάνο

ντ' Ορέμπρο

Λύντια Κόρη του

Κόμης ντ' Άντελφιόρντ

Βάλντο

Μουσική Έπιμέλεια

Βοηθός Σκηνοθέτου

ΟΔΥΣΣΕΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ

ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

ΑΝΤΩΝΗ ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗ

ΝΤΟΡΑΣ ΤΣΑΤΣΟΥ-ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ

ΦΑΝΗΣ ΠΑΛΑΜΙΔΗ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΒΟΥΤΣΙΝΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΓΚΑΒΑΚΟΥ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ

ΖΑΧΟΣ ΤΕΡΖΑΚΗΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΦΙΛΙΠΠΑΚΗΣ

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΣΠΙΝΟΥΛΑΣ

Άκόλουθοι τοῦ Βάλντο καί τοῦ πρίγκηπα

ντ' Ορέμπρο, συνοδοί καί φίλες τῆς

Λύντια, ξυλοκόποι

Μπαλλέτο: τελώνια καί λουλούδια

Σουηδία 15ος αἰώνας

Τό ἔργο τραγουδιέται Ἰταλικά

SPYROS FILISCOS SAMARAS (1861-1917)

FLORA MIRABILIS

(Flore merveilleuse)

Une légende en trois actes

Texte de Ferdinand Fontana

Première mondiale dans l'orchestration
d'Odysséas Dimitriadis

Direction musicale

Mise en scène

Décors et costumes

Chorégraphie

Chef des chœurs

DISTRIBUTION.

Le Prince Christiano

d'Orémbro

Lydia (sa fille)

Le Comte d'Adelfiord

Valdo

Assistant musical

Assistant du metteur
en scene

La suite de Valdo et du Prince d'Orémbro,
dames de compagnie et amies de Lydia,

Bûcherons

Ballet: gnomes et fleurs.

Suède XVème siècle

L'opéra sera chanté en Italien

ODYSSEAS DIMITRIADIS

GIORGOS MIHAÏLIDIS

ANTONIS KYRIACOULIS

DORA TSATSOU - SYMEONIDI

FANI PALAMIDI

FRANGISCOS VOUTSINOS

VARVARA GAVACOU

ANDREAS COULOUMBIS

ZAHOS TERZAKIS

MIHALIS FILIPPAKIS

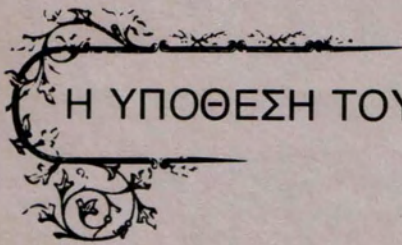
LEFTERIS SPINOULAS

Β. ΓΚΑΒΑΚΟΥ

ΦΡ. ΒΟΥΤΣΙΝΟΣ

Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΟΥ

(Σουηδία. 15ος αιώνας)

1η πράξη

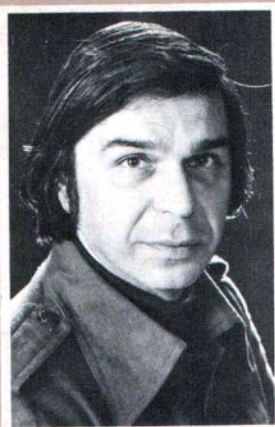
Σέ αίθουσα του πύργου του 'Ορέμπρο, ο Πρίγκηπας ντ' 'Ορέμπρο στενοχωρημένος πού βλέπει τόσα χρόνια χωρίς αγάπη την κόρη του Λύντια, της αναγγέλει πώς ο Βάλντο (πού από παιδί είχε αναθρέψει και μορφώσει σά γιό του) επιστρέφει από τόν πόλεμο καί θά τή ζητήσει σέ γάμο. 'Η Λύντια εκφράζει την άρνησή της νά σκλαβωθεί, τραγουδώντας τό γνωστό τραγούδι «Είμαι ο θεός πού λατρεύουν οί τρελλοί». (δηλ. ο έρωτας). 'Ο πατέρας της την αποκαλεί «τρελλή» καί μιλά γιά τό όνειρο πού συχνά τόν ταράζει: 'Ο πρώην φίλος καί τωρινός έχθρός του, κόμης 'Αντελφιόρ, παίρνει τά λογικά της Λύντιας γιά νά εκδικηθεί τό χαμό του γιού του, πού αυτοκτόνησε επειδή ή Λύντια δέν ανταποκρινόταν στην αγάπη του. Μπαίνουν φίλες καί συνοδοί της Λύντιας, οί ακόλουθοι του Πρίγκηπα καί ο Βάλντο μέ στρατιώτες, πού γίνονται δεκτοί σάν νικητές. 'Ο Βάλντο θυμάται τά παιδικά του χρόνια καί τραγουδά γιά την αγάπη του πρós τή Λύντια. 'Ενώ όλοι θαυμάζουν, ή Λύντια άπαντά σαρκαστικά μέ τό τραγούδι «Τών τρελλών ο θεός είμαι εγώ». Στην επιμονή του Βάλντο, ή Λύντια, δείχνοντας του τό χιονισμένο τοπίο, του λέει πώς άν ή αγάπη έχει δύναμη, άς κάνει τότε τόν κήπο μέχρι αύριο ν' άνθίσει καί τό βράδυ, σάν προμύνημα, νά της φέρει ένα άνθισμένο στεφάνι. Οί φίλες της Λύντιας περιγελούν τό Βάλντο, ενώ όλοι οί άντρες προειδοποιούν τή Λύντια πώς τά νιάτα περνοούν καί πώς μπορεί κι αυτή νά βρεθεί κάποτε στή θέση του Βάλντο.

'Ο πρίγκηπας καί ο Βάλντο αποχαιρετιούνται συγκινημένοι σάν πατέρας καί γιός. Μέ μία «ρομάντζα», ο Βάλντο τραγουδά την απογοήτευσή του.

Έρχεται τότε ο κόμης 'Αλντεφιόρ καί διηγείται γιά την

Ζ. ΤΕΡΖΑΚΗΣ

ΑΝΔΡ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ

αυτοκτονία του γιου του του Βιλφρίντο. Δίνει στον Βάλντο ένα κλαρί τριανταφυλλιάς, πού όπου τ' αγγίζει φυτόνουν λουλούδια. Ένω ακούγεται ο Έσπερινός, υπόσχεται στον Βάλντο πώς αύριο τήν ίδια ώρα ή Λύντια θά είναι δική του, όμως ή δική του καρδιά θά έχει «παγώσει».

Η Λύντια μέ τίς φίλες της έρχονται γελόντας καί έκπληκτες πού βλέπουν τά λουλούδια, φωνάζουν: «Θαύμα»!

2η πράξη

Ξυλοκόποι σταματούν στο ξέφωτο ενός δάσους νά ξεκουραστούν καί τραγουδούν τίς χαρές του χειμώνα. Όταν φεύγουν, ξετρυπώνουν από παντού τελώνια καί χορεύουν.

Έρχεται ο Βάλντο καί ή Λύντια. Η ειρωνική της διάθεση ύποχωρεί όταν σιγά σιγά όλα γύρω της ανθίζουν. «Αν νοιώθεις μέσα σου τόν έρωτα», τής λέει ο Βάλντο, «όλα γύρω σου ανθίζουν». Ο έρωτας έχει νικήσει καί ή Λύντια ύποτάσσεται στον Βάλντο.

Ακολουθεί χορός από λουλούδια.

Οί δυό έρωτευμένοι ανταλλάσσουν θερμά έρωτικά λόγια, ένω κρυφά, τούς παρακολουθεί ο κόμης ντ' Αντελφιόρ. Τότε ακούγονται οί καμπάνες του Έσπερινου. «Ηρθε ή κρίσιμη ώρα» λέει ο κόμης καί ο Βάλντο, σά νά ξυπνά από όνειρο, διώχνει τή Λύντια γελόντας. Απαντώντας στίς παρακλήσεις της, τής θυμίζει τό θάνατο του Βιλφρίντο. Συγχρόνως (τερτσέτο) ο Αντελφιόρ παρακινεί τό Βάλντο νά πάρει έκδίκηση γιά τό γιό του.

Μόλις οί δύο άντρες απομακρύνονται, εξαφανίζονται τά λουλούδια. Πέφτει χιόνι. Η Λύντια τραγουδά τή συμφορά της ένω ή νύχτα άγριεύει. Τρομαγμένη ή Λύντια πέφτει στο χιόνι λυπόθυμη.

Όταν περνά ή θύελλα, ακούγονται από μακριά φωνές.

Ψάχνουν γιά τή Λύντια. Τήν βρίσκει πρώτος ο πατέρας της. Όταν ή Λύντια συνέρχεται, μιλά περίεργα, νομίζει πώς έχει άσπρα μαλλιά «Είμαι γριά, τό ξέρω», λέει. Όλοι θρηνούν τή βαριά συμφορά.

3η πράξη

Ο κόμης ντ' Αντελφιόρ, έχει μέ απόγνωση καταλάβει πώς ή έκδίκηση του γιου του αντί νά τόν ξαλαφρώσει του φερε νέα θλίψη. Όταν βλέπει τό τρελλό βλέμμα της Λύντιας, ύποφέρει από τύψεις. Είναι έτοιμος καί τή ζωή του νά δώσει γιά νά πάρει πίσω τήν κατάρρα.

Πλησιάζει ή Λύντια τραγουδώντας ένα θλιμένο τραγούδι, ένα παραμύθι, όπου μία νέα ζητά, πρίν πεθάνει, νά φιληθεί μέ τόν αγαπημένο της. Μετά, άποκοιμείται.

Έρχεται ο πρίγκηπας μέ πλήθος κόσμου καί ζητά από τόν κόμη έλεος. Ο κόμης άπαντά πώς δέν είναι στο χέρι του καί πώς όταν πέθανε ο γιός του, έσκαψε τό μνήμα του πλάϊ σέ μία τριανταφυλλιά. Τό Μάη όμως ή τριανταφυλλιά δέν ανθισε καί τότε οί μάγοι του είπαν πώς θ' ανθίσει καί πώς ο Βιλφρίντο θά βρει τή γαλήνη, μόνο όταν ή Λύντια νοιώσει τό μαρτύριο του ν' αγαπάς χωρίς ν' αγαπιέσαι.

Όλοι παρακαλούν νά δοүн τήν τριανταφυλλιά ν' ανθίζει. Κοιτάζουν καί βλέπουν μόνο πράσινα φύλλα στά κλαριά της. Ο Βάλντο πλησιάζει τραγουδώντας «ήμέρα χωρίς ήλιο είν' ή ζωή δίχως έρωτα. Τί κι άν μ' αγαπούν όταν μέσα μου δέν ύπάρχει άγάπη;» Όταν φωνάζει τή Λύντια, αυτή ξυπνά σάν άναγεννημένη: «Πώς χτυπά ή καρδιά (...) Ξαναβρίσκω τή νιότη».

Ο τάφος του Βιλφρίντο έχει όλος ανθίσει. Οί δυό νέοι άγκαλιάζονται καί όλοι τραγουδούν: «Ημέρα χωρίς ήλιο είν' ή ζωή δίχως έρωτα».

Π. ΜΕΛΑ

Ρ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑ

Β. ΠΥΡΠΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΑ ΜΠΑΛΛΕΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ (Danza dei fiori)

Λουλούδια:

ΠΕΝΝΥ ΜΕΛΑ
ΡΩΞΑΝΥ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑ
ΒΟΥΛΑ ΠΥΡΠΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΑΡΓΥΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΝΑ ΒΑΜΒΑΚΑ
ΑΛΙΚΗ ΓΙΑΝΝΕΤΑΚΗ
ΡΕΑ ΚΟΨΑΧΕΙΛΗ
ΦΥΛΙΣ ΠΕΤΡΗ
ΡΟΥΛΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΟΥ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΥΛΑΚΗ
(ΤΖΕΝΥ ΣΥΡΙΓΟΥ)

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΤΕΛΩΝΙΩΝ (Danza dei Gnomi)

Τελώνια:

ΚΩΣΤΑΣ ΕΛΙΓΜΙΤΗΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑΣ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΤΣΙΠΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ
ΔΑΝΗΣ ΤΟΜΠΟΥΛΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΤΙΝΗΣ
ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΙΧΑΚΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΤΖΩΡΤΖΗΣ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
(ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ)